

Τμήμα Οικονομικών Επιστημών
Μάθημα: **ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ**
Διδασκαλία: Β. Ράπανος

Γραφείο 305, Σταδίου 5

Ημέρα και ώρα μαθήματος: Τρίτη, 11.00-14.00

Ώρες γραφείου: Πέμπτη 12.00-14.00. Αν δεν σας διευκολύνουν οι ώρες αυτές, τότε μπορείτε να επικοινωνήσετε μαζί μου με το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο ή με το τηλέφωνο.

Τηλέφωνο: 210 368 93 87

Email: vrapanos@econ.uoa.gr

Ιστοσελίδα μαθήματος: <http://eclass.uoa.gr/courses/ECON153/>

Σκοπός του μαθήματος: Βασική επιδίωξη του μαθήματος είναι η ανάλυση μερικών βασικών θεμάτων της οικονομικής πολιτικής, κυρίως σε μικροοικονομικό επίπεδο. Χρησιμοποιώντας βασικά εργαλεία της οικονομικής ανάλυσης, θα εξετάσουμε στην αρχή τους λόγους για τους οποίους αποτυγχάνει η αγορά να δώσει το κοινωνικά επιθυμητό αποτέλεσμα ακόμη και όταν οι αγορές είναι τέλεια ανταγωνιστικές. Στη συνέχεια θα αναλυθούν οι δυνατότητες του κράτους να διορθώσει ανεπάρκειες της αγοράς, αλλά και τις αδυναμίες που έχουν οι ίδιες οι κρατικές παρεμβάσεις στο να προαγάγουν την αποτελεσματική κατανομή των πόρων και την κοινωνική δικαιοσύνη. Πιο συγκεκριμένα θα εξεταστούν θέματα που αναφέρονται στο ρόλο του κράτους για την παροχή μιας σειράς αγαθών και υπηρεσιών, στις ρυθμιστικές παρεμβάσεις του κράτους σε διάφορες αγορές, στο κατά πόσο είναι παραγωγικός ο ρόλος του κράτους, στο μέγεθος του κράτους και στις ιδιωτικοποιήσεις, στον κρατικό προϋπολογισμό (δαπάνες και φορολογία), κ.λ.π.

Γραπτή εργασία: Κάθε σπουδαστής μπορεί αν το επιθυμεί να αναλάβει γραπτή εργασία σε θέμα που θα συμφωνηθεί με το διδάσκοντα.

Βαθμολογία: Η τελική βαθμολογία του μαθήματος θα είναι ο μέσος όρος του βαθμού της γραπτής εξέτασης στο τέλος της περιόδου (60%), και του βαθμού της γραπτής εργασίας (40%). Αν κάποιος/α δεν αναλάβει γραπτή εργασία, τότε ο τελικός βαθμός θα είναι εκείνος της τελικής εξέτασης.

Περίγραμμα μαθήματος

Βασικό εγχειρίδιο δεν υπάρχει. Το μάθημα θα στηρίζεται σε **σημειώσεις** που θα αναρτώνται στην ιστοσελίδα του μαθήματος, καθώς και σε επιλεγμένα κεφάλαια από βιβλία και άρθρα. Τα θέματα που αφορούν την αποτελεσματικότητα των αγορών και το ρόλο του κράτους στην οικονομική ανάπτυξη θα στηριχτούν στο βιβλίο του John Kay «**Η αλήθεια για τις αγορές**», εκδόσεις Κριτική. Μερικά από τα θέματα περιλαμβάνονται, σε εισαγωγικό επίπεδο, στα βιβλία: **Harvey Rosen: Δημόσια Οικονομική**, εκδόσεις Κριτική και **Joseph Stiglitz: Οικονομική του Δημόσιου Τομέα**, εκδόσεις Κριτική. Χρήσιμο για μερικά κεφάλαια είναι το βιβλίο των **John Cullis and Phillip Jones: Public Finance and Public Choice**, 2nd edition, 1998,

Oxford. U. P. Ένα καλό εισαγωγικό βιβλίο είναι και το **Public Finance and Public Policy** του **Arve Hillman**, Cambridge U.P. (2003). Σε πιο προχωρημένο επίπεδο ένα πολύ καλό βιβλίο είναι εκείνο των **Jean Hindriks and Gareth D. Myles** **Intermediate Public Economics**, MIT Press, 2006. Τα άρθρα ή κεφάλαια σε βιβλία που σημειώνονται με αστερίσκο θεωρούνται απαραίτητα για την κατανόηση του θέματος και επομένως η μελέτη τους ενδείκνυται. Κατά τη διάρκεια των μαθημάτων θα δοθεί επιπλέον βιβλιογραφία ή/και αρθρογραφία, ανάλογα με το θέμα που θα εξετάζεται.

A. Ανταγωνιστικές αγορές και οικονομική αποτελεσματικότητα

1. Τέλειος ανταγωνισμός και αριστοποίηση κατά Pareto

* Σημειώσεις, 1^ο κεφάλαιο

* Kay, κεφάλαια 12-16

*Cullis. J. and P. Jones (1998), Ch. 1.

Rosen, κεφάλαιο 4.

Stiglitz, κεφάλαια 3 και 4

(Για αναλυτική παρουσίαση των οικονομικών της ευημερίας μπορείτε να συμβουλευτείτε την ιστοσελίδα του *History of economic thought* <http://cepa.newschool.edu/het/> πηγαίνοντας στο τμήμα *Essays and surveys* και μετά *Paretian System*)

2. Οικονομική αποτελεσματικότητα και κοινωνική δικαιοσύνη

* Σημειώσεις, 2^ο κεφάλαιο

* Kay, κεφάλαια 17-23

Barr, N. (1998), *The Economics of the Welfare State*, 3rd ed. Oxford Un. Press, ch. 3,

B. Αποτυχίες της αγοράς και ο ρόλος του κράτους

1. Αποτυχίες της αγοράς: Γενικά

* Σημειώσεις, 3^ο κεφάλαιο

* Kay, κεφάλαια 12-16

Hahn. F. (1982), “Reflections on the Invisible Hand”, *Lloyds Bank Review*, 144, 1-21.

J. Stiglitz, *Economics of the Public Sector*, W.W. Norton, N. York, 1992 , ch. 4

2. Δημόσια αγαθά

* Σημειώσεις, 3^ο κεφάλαιο

* Kay, κεφάλαια 21

Rosen, κεφάλαιο 5.

Stiglitz, κεφάλαιο 5.

*Samuelson, P. (1955), “Diagrammatic Exposition of a Theory of Public Expenditure”, *Review of Economic and Statistics*, 37, pp. 350-356.

3. Εξωτερικές επιδράσεις και περιβαλλοντική πολιτική

* Σημειώσεις, 4^ο κεφάλαιο

* Kay, κεφάλαια 21

Rosen, κεφάλαιο 6.

Stiglitz, κεφάλαιο 8.

Meade, J. (1952), “External Economies and Diseconomies in a Competitive Situation”, *Economic Journal*, 62, pp.54-67.

Coase, R. (1960), “The Problem of Social Cost”, *Journal of Law and Economics*, 3, pp.1-44.

Harden, G. (1968), “The Tragedy of the Commons,” *Science*, December.

4. Αποτυχία του ανταγωνισμού και πληροφόρηση

* Σημειώσεις, 5^ο κεφάλαιο

* Kay, κεφάλαιο 19

*Akerlof, G. (1971), “The Market for `Lemons’: Qualitative Uncertainty and the Market Mechanism”, *Quarterly Journal of Economics*, 84, pp.488-500.

Γ. Συλλογικές αποφάσεις και αποτυχίες των κρατικών παρεμβάσεων

* Σημειώσεις, κεφάλαιο 6

* Kay, κεφάλαια 21, 25

Wolf Charles Jr. (1979), “A Theory of Nonmarket Failure” *Journal of Law and Economics*, 22, pp. 107-39.

Δ. Μέγεθος του κράτους και οικονομική αποτελεσματικότητα

*Σημειώσεις

*Wellisz, S. and R. Findlay (1988) “The State and the Invisible Hand”, *World Bank Research Observer*, 3, pp.59-80.

Rodrik, D. (1997), “The ‘paradoxes’ of the successful state”, *European Economic Review*, 41, pp. 411-442.

Ε. Ιδιωτικοποιήσεις

* Σημειώσεις

Vickers, J. and G. Yarrow, (1988), *Privatization: An economic analysis*, MIT Press.

*Bishop, M., J. Kay, and C. Mayer, (1994), “Introduction: Privatization in performance”,

*Sheshinski, E. and L.F.Lopez-Calva, (1999), “Privatization and its benefits: Theory and evidence”, *Development Discussion Paper*, no. 698, HIID, Harvard University.

*Newbery, D.M., (1997), “Privatisation and liberalisation of network utilities”, *European Economic Review*, 41, pp.357-383.

ΣΤ. Κρατικός Προϋπολογισμός

1. Συστήματα σύνταξης και εκτέλεσης προϋπολογισμού δαπανών

*Σημειώσεις

2. Φορολογία

* Σημειώσεις,

Rosen, κεφάλαιο 13 και 14.

Stiglitz, κεφάλαιο 18 και 19.

Cullis. J. and P. Jones (1998), Ch.7.

Slemrod, J., 1990, “Optimal taxation and optimal tax systems,” *Journal of Economic*

Perspectives 4, 157–178.

D. Fullerton and G. Metcalf, (2003), "Tax Incidence," in A. Auerbach and M. Feldstein, eds., *Handbook of Public Economics* Vol. 4, Amsterdam: Elsevier.

Harberger, A (1962) "The Incidence of the Corporation Income Tax," *Journal of Political Economy* 70, 215-240.